

La violència contra el col·lectiu LGTBI a Catalunya: 400 casos i només dues condemnes

LAURA AZNAR :: 10/07/2021

Un informe elaborat per la Generalitat admet que el nombre de sentències judicials condemnatòries resulta "sorprenentment baix" en relació amb les denúncies recollides

Un informe elaborat per la Generalitat admet que el nombre de sentències judicials condemnatòries resulta "sorprenentment baix" en relació amb les denúncies recollides pels Mossos del 2015 al 2019

La violència contra el col·lectiu LGTBI a Catalunya: 400 casos i només dues condemnes

Els darrers mesos han transcendit als mitjans de comunicació diverses agressions LGTBI-fòbiques, com l'assassinat del Samuel dissabte passat a la Corunya al crit de "maricón", el [cop de puny de dos menors a un jove a Sant Cugat](#) mentre li recriminaven la seva orientació sexual, que va tenir lloc el 26 de juny, o la pallissa de cinc homes a dues parelles de nois a Barcelona al mes de maig, que va provocar una fractura a la mandíbula a un dels agredits i que l'haguessin d'operar. Lluny de ser dos episodis aïllats, les agressions al col·lectiu LGTBI han repuntat el 2021. Malgrat que les dades disponibles no representen una fotografia completa de la situació, l'Observatori contra l'Homofòbia (OCH) ja ha comptabilitzat 103 atacs des del gener, i els Mossos d'Esquadra van rebre una trentena de denúncies durant el primer trimestre de l'any. En el mateix període, la Direcció General d'Igualtat [va recollir 137 incidències i 33 denúncies administratives, penals o laborals](#) per discriminacions, vulneració de drets i agressions.

Aquest augment de casos també es va produir l'any passat. Segons les dades de l'OCH, el 2020 es van registrar 189 casos, xifra que representa un increment del 18,1% respecte al 2019. Així mateix, d'un any a l'altre, les denúncies d'agressions físiques, amenaces i discriminacions van enfilarse per sobre d'un 22%.

Segons les dades de la *Primera radiografia de la LGTBI-fòbia a Catalunya*, un estudi elaborat per la Generalitat després que el 2014 s'aproves la llei per garantir els drets LGTBI i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, **des del 2015 fins al 2019 els Mossos d'Esquadra han registrat al voltant de 400 fets que s'han denunciat com a discriminacions** envers les persones del col·lectiu. D'aquest total, n'hi ha 122 que "semblen més directament vinculats amb la discriminació LGTBI-fòbica": 81 que s'han considerat "delictes contra els drets fonamentals i les llibertats públiques" i que han representat violacions del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge, i 41 de tipificats com a tractes degradants i vexatoris. La resta dels fets denunciats, explicita l'informe, es refereix sobretot a delictes com "lesions, amenaces, danys o injúries".

Manifestació a Barcelona per reclamar la fi de la violència contra el col·lectiu LGTBI/ Foto: IVÁN GIMÉNEZ

Les condemnes per LGTBI-fòbia representen el 0,005% dels casos denunciats

Malgrat que el volum de conductes denunciades ha estat elevat, durant aquests cinc anys només hi ha hagut 14 sentències emeses per tribunals catalans que han analitzat possibles discriminacions en contra de persones LGTBI, de les quals **tan sols dues han esdevingut condemnes per un delictes d'odi relacionats amb la LGTBI-fòbia**. Totes dues van ser emeses l'any 2019 i representen un percentatge ínfim, equivalent solament al 0,005% dels casos denunciats. En paral·lel, hi ha hagut set sentències condemnatòries més des del 2015 iniciades a partir dels mateixos casos, però en aquestes ocasions “l'element de la LGTBI-fòbia ha quedat descartat i s'ha condemnat per delictes menors”.

De fet, la mateixa radiografia elaborada per la Generalitat valora: “El nombre de condemnes penals resulta sorprenentment baix en relació amb les denúncies registrades”. Això és degut, justifica l'informe, al fet que per al sistema penal resulta **“extremament complicat destriar entre intencionalitat homofòbica i la llibertat d'expressió, l'ús impropï del llenguatge”**, així com la capacitat de provar la intencionalitat de l'autor o, fins i tot, identificar-los “malgrat que el sistema penal tingui més recursos per a la investigació judicial que l'administratiu”.

Manifestació a Barcelona per reclamar la fi de la violència contra el col·lectiu LGTBI/ Foto: IVÁN GIMÉNEZ

L'Audiència de Barcelona no veu discriminació en l'expressió ‘travesti de mierda’

Una evidència d'aquesta “complicació” és l'argumentació que fan servir alguns magistrats per desestimar l'ànim LGTBI-fòbic darrere dels fets denunciats. L'informe posa d'exemple dues sentències de l'Audiència Provincial de Barcelona del 2015 i del 2019. En la darrera, el tribunal determina que l'expressió *travesti de mierda* dirigida contra una dona trans **“no és suficient per entendre que l'origen o la motivació de l'atac fos discriminatori envers la identitat sexual de la víctima”**. Per contra, considera que l'ús d'aquesta expressió en un context d'agressió s'ha d'assimilar a una interpel·lació ofensiva realitzada amb una intenció “comuna i genèrica” d'injuriar.

Així mateix, l'any 2015 l'Audiència de Barcelona va negar que un escrit publicat al Facebook d'un alcalde de la província de Barcelona, que textualment deia coses com “no venga con tonterías de falsos políticos homófobos y obispos falsos, eso sobra, usted lo que necesita es un médico”, “así quizá usted y su grupo especial tendría una salida mejor”, o “yo le presento a un par de *pibonas* que le sacaran los problemas de infancia”, **no era constitutiu d'un delictes d'odi. De fet, segons els magistrats, ni tan sols podia ser considerat una falta de vexacions greus**. A criteri del tribunal, les paraules de l'autor no perseguien “un propòsit clar de menystenir o atemptar contra l'honor, la dignitat o la mateixa estimació ni de l'alcalde ni dels integrants del col·lectiu”, sinó el de “trivialitzar, menystenir o desqualificar actuacions polítiques relacionades amb el reconeixement dels drets i llibertats” de les persones LGTBI o “amb la seva normalització o integració en condicions d'igualtat a la nostra societat”.

Segons explicita l'informe de la Generalitat a partir d'aquests dos casos, **no tots els tribunals sentenciadors han tingut “coneixement i/o sensibilitat cap a les**

victimitzacions” que pateix el col·lectiu. Això podria produir “una interpretació dels fets menys oberta a considerar el significat discriminador d’unes conductes” que, a criteri de l’estudi, sí que tenen en compte els òrgans encarregats de valorar les denúncies en el procediment administratiu sancionador que va establir la llei contra la LGTBI-fòbia del 2014.

Manifestació a Barcelona per reclamar la fi de la violència contra el col·lectiu LGTBI/ Foto: IVÁN GIMÉNEZ

Només sis denúncies administratives acaben en sanció

Però aquesta “sensibilitat” dels òrgans administratius arran de l’aprovació de la llei tampoc no s’ha traduït en més sancions. Del 2015 al 2019, **la Direcció General d’Igualtat va gestionar 282 denúncies, però només va imposar 6 sancions administratives.** Segons l’informe, aquesta “aparent desproporció” entre ambdues xifres és fruit de “la peculiar tipificació de les infraccions previstes” per la llei contra la LGTBI-fòbia i per la “indefinició” dels criteris a partir dels quals una conducta pot ser considerada discriminatòria. D’aquesta manera, la radiografia concreta que “l’ambigüitat” de les normes que s’hi recullen “deriva en la impossibilitat d’identificar conductes que puguin sancionar-se des del règim d’infraccions i sancions de la mateixa llei”, i insta a revisar la normativa.

A criteri de la Generalitat, caldria identificar “de forma més ponderada” les conductes mereixedores de sanció, explicitar “el caràcter supletori” de l’acció administrativa respecte al dret penal i evitar l’ús de termes com ara “violència”, “incitació a la violència” o “incitació a l’odi” que remeten a l’àmbit penal i que creen “unes expectatives socials il·lusòries respecte a la capacitat real sancionadora” de l’Administració.

<https://www.elcritic.cat/noticies/la-violencia-contra-el-col·lectiu-lgtbi-a-catalunya-400-casos-i-nomes-dues-condemnes-98627>

<https://ppcc.lahaine.org/la-violencia-contra-el-col·lectiu>